

PUBLICAȚII RECENTE PRIVITOARE LA METODICA PREDĂRII ISTORIEI (1983—1984)*

Documente de partid

Ceaușescu, Nicolae, *Cuvîntare la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la actul revoluționar din 1944*, Editura politică, București, 1984, 39 p. Secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, evocă magistral eroica luptă a comuniștilor de mobilizare a forțelor națiunii la realizarea actului revoluționar de la 23 August 1944. Analizează totodată, cu excepțională profunzime căile către asigurarea păcii pe planeta noastră.

Ceaușescu, Nicolae, *Cuvîntare la marea adunare populară din municipiul Timișoara*, în „S”, LIII, 13083, 1984, septembrie 16, p. 1,3. Expunerea constituie un program ferm și concret de acțiune pentru înscrierea învățămîntului pe coordonatele împlinirilor socialiste. Referindu-se la drumul pe care-l avem de parcurs pentru ridicarea pe noi trepte a învățămîntului, secretarul general al partidului arată că „în fiecare domeniu se cere cunoaștere și acțiune revoluționară pentru a stăpîni cuceririle științei, pentru noi descoperiri”. Sub aceste auspicii programatice stimulatorii, cu aportul decisiv al slujitorilor școlii, metodologia didactică trebuie să facă pași importanți înainte, în strădania de a da un răspuns adecvat comenzi sociale a epocii.

Ceaușescu, Nicolae, *Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XII-lea și Congresul al XIII-lea și activitatea de viitor a partidului în vederea îndeplinirii obiectivelor dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1986—1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000, a României*, 19 noiembrie 1984, Editura politică, București, 1984, 92 p.

Magistralul Raport prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, jalonează cu claritate căile de dezvoltare economico-socială și culturală pînă în anul 2000. În acest context, referințele la școală, învățămînt, educație au evidențiat încă o dată rolul lor social major, contribuția lor esențială la dezvoltarea generală a țării noastre. Sînt exprimate direcțiile activității de ridicare a conștiinței socialiste și de formare a omului nou, implicînd rolul deosebit al istoriei în educarea patriotică, internaționalistă și revoluționară a tineretului, a întregului popor.

---

* Prescurtări : B.C.P. = Biblioteca Centrală Pedagogică ; E.S. = Era socialistă ; F = Forum ; Inv. Lic. Teh. Prof. = Învățămîntul liceal și tehnic-profesional ; R.P. = Revista de pedagogie ; S = Scînteia ; S.A.I. = Studii și articole de istorie ; T.Șc. = Tribuna școlii.

Metodica istoriei

Apparovic, N.I., *Izgotovlenie Samodelnyh naglijadnyh posobij po istorii. Posobie dlja ucitelja*. Moskva, „Prosveštenie“, 1983, 96 p. Trad. titlului : *Confecționarea cu mijloace proprii a materialelor didactice pentru istorie. Manualul profesorului*. (B.C.P., sala de documentare).

Buga, Maria, *Verificarea și aprecierea cunoștințelor de istorie*, în „R.P.“, XXXIII, 1, 1984, p. 31—33. Exprimă modalități de evaluare a cunoștințelor elevilor : verificarea orală — în clasă, în cabinetul de istorie, în muzeu, cu prilejul vizitelor la locuri istorice —, lucrările scrise, activitatea pentru pregătirea olimpiadei de istorie, pentru sesiunile de comunicări.

Ioniță, Gh. I., *Necesitatea cunoașterii și studierii trecutului de luptă al poporului român*, în „F“, XXVI, 1, 1984, p. 23—29. Expune concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele României socialiste, cu privire la studierea istoriei unice și unitare a poporului român, în scopul educării patriotice și internaționale a tinerei generații.

Mucica, Teodor, *Mijloacele de învățămînt în școala românească contemporană*, în „R.P.“, XXXIII, 8, 1984, p. 53—57. Studiul surprinde problematica complexă a mijloacelor de învățămînt și în mod special evoluția concepției de realizare a acestora în ultimele patru decenii, în strînsă legătură cu modernizarea și perfecționarea conținutului și metodelor de instruire și ținînd seama de progresele științei și tehnicii contemporane.

Perovici, Minodora, *Folosirea mijloacelor audio-vizuale în lecții, condiție a creșterii eficienței predării-învățării istoriei*, în „Inv. Lic. Teh. Prof.“, XXXII, 2, 1984, p. 9—10. Evidențiază următoarele probleme : 1. Documentele audio-vizuale și rolul lor în desfășurarea procesului de înțelegere a evenimentelor istorice și a fenomenelor sociale ; 2. Procedee de integrare la lecție ; 3. Funcționarea limitată a unor săli... „polifuncționale“ ; 4. Improvizatia și efectele sale dăunătoare pentru procesul de învățămînt.

Rachieru, Vasile, *Strategii moderne în predarea istoriei*, în „R.P.“ XXXIII, 6, 1984, p. 30—32. În scopul stimulării gîndirii, creativității și capacității asociative a elevului, sugerează cîteva procedee de lucru : 1. Din aproape în aproape ; 2. Focare asociative ; 3. Hărțile mute succesive.

Smarandache, Gheorghe, Louis Roman, Petru Demetru Popescu, *Experiența istorică a poporului român și valențele sale educativ-instructive*, în „S.A.I“. XLVII—XLVIII, 1983, p. 158—168. Analizează cîteva probleme ale experienței istorice a poporului român — permanența, unitatea, conlucrarea interetnică, creația, independența și buna vecinătate —, pentru a sublinia necesitatea grijii continue a profesorilor de istorie, de a desprinde concluzii pentru prezent și viitor și formarea spiritului responsabil la elevi.

*** *Unterrichtshilfen Geschichte. Klasse 8*. 1. Auflage, Berlin, „Volk und Wissen Volkséigner“, 1983, 200 p. cu tabele și grafice. Trad. titlului : *Material ajutător pentru predarea istoriei. Clasa a 8-a* (B.C.P., sala de documentare).

Metodica istoriei în clasa a IV-a

Hrițcu, Olga, Gheorghe Hrițcu, *Valoarea educativă a reprezentărilor și a noțiunilor istorice*, în „T.Șc.“, XIII (XXXIV), 264 (1350), 1984, iunie 23, p. 9. Consi-

deră zestrea istorică locală un mijloc viu și puternic de constituire a reprezentărilor și noțiunilor. Exemplifică folosirea istoriei locale la lecțiile de istorie, clasa a IV-a.

Metodica istoriei Evului mediu

Brezeanu, Constanța, *Slavii vechi în opera lui Maurikios. Arta militară*, (Izvor istoric comentat), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 206—210. Știrile lui Maurikios despre slavii vechi pot fi folosite la clasa a VI-a, în lecția „Migrația popoarelor”, precum și la elevii clasei a VIII-a, la lecția „Formarea poporului și a limbii române”.

Nobilescu, Aurelia, *Formarea și dezvoltarea statului feudal arab*, (Plan de lecție comentat — clasa a VI-a), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 169—175.

Metodica istoriei moderne și contemporane

Donscoj, G., *Zadanija dlja samoctojatnoj raboty po novoj istorii v VIII klasse. Posobie dlja učiteley*, Moskva, „Prosveščenie”, 1983, 144 p., cu tabele. Traducerea titlului: *Teme pentru munca independentă la istoria modernă în clasa a VIII-a. Manualul profesorului*. (B.C.P., sala de documentare).

Iliescu, Rodica, *Rusia la sfârșitul secolului al XIX-lea — începutul secolului al XX-lea*, (Plan de lecție comentat — clasa a VII-a), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 182—187.

Metodica istoriei României

Cristescu, Octavian, *Situația internațională și viața social-economică a României (1934—1938)*, (Plan de lecție comentat — clasa a X-a), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 188—193.

Miron, Mariana, Petru Demetru Popescu, *Memoriul adresat de boierii din Moldova la 1770 împărătesei Ecaterina a II-a*, (Izvor istoric comentat), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 211—217. Comentariul textului se poate realiza la clasa a VIII-a, în contextul războiului ruso-turc din 1768—1774.

Nastovici, Ema, *Tratatul de pace de la București 13 VII/28 VIII 1913*, (Izvor istoric comentat), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 218—221. Documentul poate fi folosit pentru întregirea cunoștințelor privind coordonatele politicii externe a României, realizarea statului național unitar constituind obiectivul fundamental.

Popescu, Elina, *Țările române în preajma revoluției conduse de Tudor Vladimirescu (1821)*, (Plan de lecție comentat — clasa a VIII-a), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 175—182.

Popescu, Petru Demetru, *Metodologia folosirii textului în lecțiile de istorie*, în „R.P.”, XXXIII, 3, 1984, p. 49—51. Subliniază condițiile integrării textului în lecție. Clasifică textele în cinci categorii și dă exemple pentru fiecare la tema „Moldova în vremea lui Ștefan cel Mare” — clasa a VIII-a.

Scurtu, Ioan, *Memoriul intelectualilor români adresat lui Ion Antonescu în aprilie 1944*, în „F”, XXVI, 6, 1984, p. 67—70. Folosim în lecție un fragment din documentul reprodus integral, iar comentariul autorului ne indică cum să organizăm dezbateri cu elevii în legătură cu memoriul prezentat.

Teodorescu, Bogdan, *Politica externă a României între 1918—1938 (lecție de recapitulare)*, (Plan de lecție comentat — clasa a X-a), în „S.A.I.”, XLVII—XLVIII, 1983, p. 193—205.

Educația moral-cetățenească a elevilor

Anghel, Gheorghe, Dumitru Botar, Emil Groza, *Istoria patriei — carte de învățătură, de educație patriotică*, (Dezbaterile „Scînteii” de Silviu Achim), în „S”, LIII, 13.089, 1984, septembrie 23, p. 4. Se publică trei opinii, care pun în relief, în lumina marilor exigențe formulate în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, experiențe și preocupări ale unor factori educaționali în vederea creșterii forței de penetrație în conștiința a fiecărei întîlniri cu istoria — în muzee, în cadrul activităților școlare, la locuri și monumente istorice.

Arsene, Mihai, *Patriotismul socialist, puternică forță motrice a dezvoltării țării noastre*, în „E.S.”, LXIV, 10, 1984, p. 8—9. Exprimă concepția Partidului Comunist Român privind patriotismul revoluționar, socialist și cerințele educației patriotice în actuala etapă de dezvoltare a României.

Cărăușu, Trifan, *Spirit activ, militant în educarea patriotică, revoluționară a elevilor*, în „Inv. Lic. Teh. Prof.”, XXXII, 11, 1984, p. 11—12. În lumina documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R., subliniază sarcinile ce revin învățămîntului românesc, cu precădere științelor sociale, în dezvoltarea conștiinței socialiste a tinerei generații.

Cristian, V., *Istorie națională și educație patriotică*, în „Cronica”, XVIII, 16 (869), 1983, aprilie 22, p. 1. Subliniază interdependența dintre cunoașterea trecutului și educația patriotică — istoria generează patriotism și, în același timp, patriotismul este generator de istorie. În această viziune, exemplifică preocuparea de căpetenie a cărturarilor noștri de a evidenția rolul istoriei din perspectiva valențelor sale educative.

Dogaru, Ilie, *Patriotismul — trăsătură fundamentală a construcției socialiste*, în „F”, XXVI, 3, 1984, p. 53—55. Expune trăsăturile patriotismului, procesul complex al formării conștiinței și conduitei patriotice prin cunoașterea patriei și prin muncă. Școala trebuie să considere educația patriotică revoluționară a tineretului ca o sarcină fundamentală, a cărei modalități de îndeplinire să se regăsească în conținutul tuturor programelor, manualelor, în toate formele muncii politico-educative.

Ioniță, Gh. I., Panait I. Panait, *Istoria patriei — carte de învățătură, de educație patriotică*, (Dezbaterile „Scînteii” de Silviu Achim), în „S”, LIII, 13012, 1984, iunie 24, p. 4. Cuprinde opiniile unor cadre didactice universitare și muzicografilor privitoare la căi și modalități de sporire a aportului școlii, a instituțiilor muzeale la cunoașterea istoriei patriei, la întărirea sentimentului de dragoste și atașament față de patrie și popor al generațiilor de azi, la creșterea responsabilității lor față de prezentul și viitorul țării.

Manea, Valeriu, *Dezvoltarea sentimentului patriotic la elevi prin lecția de istorie*, în „R.P.”, XXXIII, 4, 1984, p. 24—26. Împărtășește metode și procedee de punere în valoare a conținutului educativ al lecțiilor privind dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră.

Puha, Elena, *Patriotismul — dimensiune esențială a educației*, în „Cronica”, XVIII, 35 (218), 1983, septembrie 2, p. 1—2. Referitor la însușirea istoriei patriei, exprimă ideea că nu faptele însele, ci numai înțelegerea cuprinzătoare, temeinică a situațiilor, a aspirațiilor, valorilor și intereselor ce stau la baza a ceea ce le-au adus în realitate și a rațiunilor profunde a ceea ce se preconizează, angajează și motivează conduita individuală. De aici se desprinde semnificația apelului constant al secretarului general al partidului de a fi cunoscute și temeinic înțelese trecutul istoric și politica prezentă, obiectivele dezvoltării noastre social-umane.

Smeu, Georgeta, *O bază teoretică și metodologică pentru înțelegerea și aprofundarea istoriei*, în „Inv.Lic.Teh.Prof.”, XXXII, 9, 1984, p. 14. Ne împărtășește cum integrează în lecții Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la însurecția din august 1944, în scopul formării concepției științifice a elevilor, formării convingerilor și sentimentelor politico-morale.

Spălățelu, Ion, *Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre rolul istoriei în educarea tineretului în spirit patriotic, revoluționar*, în „R.P.”, XXXIII, 1, 1984, p. 1—3. Prezintă amplul program de educație patriotică revoluționară a elevilor în lumina Expunerii la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 și a Cuvîntării la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative din 2—3 august 1983.

Vitcu, Mihai, *Modalități specifice de realizare a educației materialist-științifice prin lecțiile de istorie*, în „Inv.Lic.Teh.Prof.”, XXXII, 1, 1984, p. 15, 30. Expunem câteva modalități specifice de combatere a concepțiilor religioase, prin lecțiile de istorie, la disciplina „Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale”, clasa a XI-a.

Folosirea documentelor la lecții

Cernat, Constantin, *Documentele Congresului pe masa de lucru a profesorului de istorie*, în „Inv.Lic.Teh.Prof.”, XXXII, 12, 1984, p. 7—8. Studiul aprofundat al documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. trebuie întreprins într-o manieră aprofundată în scopul regîndirii de fond a stucturii lecțiilor, a argumentației, a modului de a prezenta triada trecut-prezent-viitor dintr-o perspectivă unitară, de pe poziția partidului nostru, cu respectul cuvenit pentru adevărul istoric.

Florea, Ion, *Cadru al învățămîntului și educației revoluționare*, în „T.Șc.”, XIII (XXXIV), 270 (1356), 1984, decembrie 8, p. 3. Tratează despre integrarea documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. în procesul instructiv și în activitățile educative cu elevii.

Folosirea istoriei locale în cadrul lecției de istorie

Andrițoiu, V., *Cercetarea elementelor de istorie locală și integrarea lor la lecție*, în „R.P.”, XXXIII, 3, 1984, p. 45—48. Schițează câteva metode și procedee de integrare a istoriei locale în lecția de istoria patriei: referatele alcătuite de elevi, conversația, intuiția directă sau cu ajutorul mijloacelor moderne de învățămînt, excursiile și vizitele, lecțiile ținute la muzeu, în arhive, exemplificate la tema „De la Revoluția de la 1821 pînă la Revoluția din 1848”, clasa a IX-a.

Belean, Ion, *Contribuția elementelor de istorie locală la educația patriotică a elevilor*, în „R.P.”, XXXIII, 10, 1984, p. 18—21. Comunică procedee de integrare a elementelor de istorie locală la lecțiile : „Răscoala populară de la 1784 condusă de Horea, Cloșca și Crișan”, clasa a VIII-a, „Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918”, clasa a IX-a, folosind muzeul școlar, monografia comunei, gazeta „Conștiința română” din Satu Mare.

Boboc, Mircea, *Folosirea elementelor de istorie locală, modalitate de realizare a unor lecții de adîncă vibrație patriotică*, în „R.P.”, XXXIII, 12, 1984, p. 25—27. La tema „Primul război mondial” prezintă, în diferite etape ale lecției, secvențe din biografiile celor trei învățători din localitate, care s-au jertfit pe cîmpul de luptă.

Calestru, Vasile, *Lecții de istorie contemporană*, în „Inv.Lic.Teh.Prof.”, XXXII, 6, 1984, p. 19—20. Ilustrează metode și procedee de integrare a realizărilor economice, sociale și culturale locale în lecția de istoria construcției socialiste.

Mailat, Viorel, *Integrarea elementelor de istorie locală la lecțiile de istoria României și educarea patriotică, revoluționară a elevilor*, în „R.P.”, XXXIII, 11, 1984, p. 39—42. Consideră că elementul de istorie locală este valabil numai atunci cînd mărturisește generalul și face dovada dezvoltării istorice concrete a poporului român. Prezintă metode și procedee de predare a temei „Izvoarele istoriei antice și medii ale României”, clasa a VIII-a.

Folosirea beletristicii la lecțiile de istorie

Ivașcu, Angela, *Literatura — resursă formativă în predarea istoriei*, în „R.P.”, XXXIII, 5, 1984, p. 36—39. Exemplifică fragmente culese din opere literare, integrate în lecțiile de istorie modernă ca, „Revoluția burgheză din Anglia”, „Revoluția burgheză din Franța”, „Anul revoluționar 1848—1849”, „Unirea Principatelor Române”, „Formarea statului național unitar român”.

Lecția la Muzeul de istorie

Buzescu, Octavian, *Sacra iubire pentru glia străbună*, în „T.Sc.”, XIII (XXXIII), 264 (1350), 1984, iunie 23, p. 4. Prezintă un valoros muzeu din comuna Stejaru, județul Teleorman, folosit activ în educația patriotică și revoluționară a elevilor

ȘTEFAN ILIE